

ПРОГРАМА НАТО «ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ МИРУ»

Вінницький національний технічний університет

Анотація*У роботі розглянуто важливість та вплив «Партнерства заради миру» на співпрацю НАТО й України.***Ключові слова:** НАТО, безпека, партнерство, Україна, програми.**Abstract***The article discusses the importance and impact of the Partnership for Peace on NATO-Ukraine cooperation.***Keywords:** NATO, security, partnership, Ukraine, programs.**Вступ**

Історія відносин України з НАТО розпочалася ще з початку 1990-х років, коли Україна стала незалежною державою. Для кращого розуміння історичного шляху співробітництва України та Організації Північноатлантичного договору розглянемо розвиток їх взаємозв'язків по періодах:

Перший період: 1991 – 1997 роки	Закладення основ політичного діалогу, тобто візити, консультації щодо створення теоретико-концептуальних основ та щодо програм євроатлантичної частини зовнішньої політики України.
Другий період: 1998 – 2000 роки	Нові форми та шляхи співпраці з Україною в межах плану дій на 1998 -2000 роки, які стали розвитком начальних курсів, семінарів, конференцій за певними галузями й напрямками.
Третій період: 2001 – 2004 роки	Перемінна інтенсивність взаємодії, Хартія про особливе партнерство між Україною та альянсом
Четвертий період: 2004 – 2009 роки	За часів президента В. Ющенка, після «Помаранчевої революції» розпочалася значна активізація та прискорення інтеграції України з НАТО, індивідуальна участь у програмі «Партнерство заради миру», у радах євроатлантичного партнерства та північноатлантичного співробітництва, а також започаткований політичний діалог щодо набуття членства в НАТО.
П'ятий період: 2010 – 2021 роки	За президенства В. Януковича було значне послаблення співробітництва, а також повністю зупинені напрямки щодо набуття членства в НАТО. Після початку «гібридної війни» в 2014 році відбулося значне посилення співпраці у сфері оборони та здійснювалися заходи для підтримки України проти агресора.
Шостий період: 2022 – сьогоднішня	24 лютого 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну, що стало причиною розширення Комплексної програми допомоги, а особливо реалізація проектів: надання бойових пайків, паличних матеріалів, армійського одягу, предмети медичного призначення та низка інших проектів, які є як на стадії виконання, так і на стадії розробки.

Основна частина

Отже, розглянувши коротку історію політичної співпраці НАТО й України, розберемо детальніше програму «Партнерство заради миру». 8 лютого 1994 року після підписання рамкового документу Україна приєдналася до програми «Партнерство заради миру». Рамковий документ закріплює зобов'язання країн-членів НАТО надавати консультації країнам-партнерам, які потребують допомоги та відчувають пряму загрозу своєї територіальній цілісності та незалежності. «Партнерство заради миру» є двосторонньою програмою практичного співробітництва між певними країнами, що є партнерами НАТО, використовуючи яку ці держави розвивають відносини з НАТО, притому самостійно окреслюючи свої пріоритети для співпраці. 9 липня 1997 року в Мадриді на саміті НАТО було підписано Хартію про особливе партнерство між Україною та НАТО, що фіксує політичні зобов'язання обох сторін на найвищому рівні і регламентує зміст «особливого партнерства».

Основною метою програми є сприяння реформам, зменшення загроз світового миру та безпеки, збільшення стабільності між країнами-партнерами та альянсом. Завдання програми полягає у партнерстві з окремою країною-партнером і НАТО, яка формується на індивідуальному підході до потреб цієї країни та проводиться з такою швидкістю, яка є обраною політичним урядом країни-учасниці.

Програма «Партнерства заради миру» відтворюється за допомогою участі у відповідних механізмах Альянсу. На сьогоднішній день Україна бере участь у багатьох механізмах «Партнерства заради миру», а саме перелічимо декілька з них:

- Програма НАТО «Наука заради миру та безпеки»;
- Програма розвитку професійного цивільного персоналу;
- План для розбудови оборонних інституцій;
- Процес планування та оцінки сил;
- Концепція оперативних можливостей;
- Спільні навчання з НАТО;
- Зазначена вище – Індивідуальна програма партнерства;
- Програма удосконалення військової освіти.
-

Висновки

Таким чином, співпраця України і НАТО має довгу історію, яка з року в рік змінювалася відповідно до історичних умов. Важливою частиною цієї історії є «Партнерство заради миру», що стимулювало відносини України та НАТО на вищій рівень. Зараз Україна має широкі та різносторонні зв'язки з НАТО, які допомагають в політичній, військовій та інших галузях. Особливо, потрібно зазначити, взаємодію альянсу з Україною в час російсько-української війни, та те як цей взаємозв'язок посилюється в бік підтримки безпеки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Трансформація відносин України та НАТО в 1991–2019 рр.: історичний аспект / Л. Алексієвць, М. Алексієвць // Український історичний журнал. — 2020. — Число 1. — С. 126-142. — Бібліогр.: 36 назв. — укр.
URI: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/179726>
2. Електронний ресурс: Україна – НАТО. Партнерство заради миру
URI: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ukrayina-nato/partnerstvo-zaradi-miru>.
3. Електронний ресурс: Донецька обласна державна адміністрація. Співробітництво в рамках програми «Партнерство заради миру»
URI: <https://dn.gov.ua/ekonomika/mizhnarodne-ta-mizhregionalne-spivrobotnictvo/evropejska-ta-jevroatlantichna-integraciya-yes/nato/spivrobotnictvo-v-ramkah-programi-partnerstvo-zaradi-miru-ta-bezpeki>

Бугайчук Олеся Сергіївна – студентка групи МФКД-20Б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: bygaichykol@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Bugaichuk Olesya S. — student of the MFKD-20B group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: bygaichykol@gmail.com.

Supervisor: **Kornienko Valerii** – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com